

Існують об'єктивні і суб'єктивні правові, організаційні, економічні, соціально-культурні чинники, які перешкоджають реалізації принципу верховенства права. З метою їх подолання необхідно провести комплекс реформ, але основними завданнями є удосконалення практики правотворення та забезпечення безперешкодної реалізації прав людини і громадянина в Україні.

1. Зайчук О. В., Оніщенко Н.М. Деякі практичні засади реалізації принципу верховенства права. *Зб. наук. праць Ін-ту законодавства Верховної Ради України*. Київ: Реферат. С. 28–31.
2. Погребняк С. Принцип верховенства права: деякі теоретичні проблеми. *Вісник Академії правових наук України*. 2006. № 1 (44). С. 26.
3. Уварова О. О. Принципи права у правозастосуванні: загальнотеоретична характеристика: монографія. Харків, 2012. 196 с.
4. Тищенко А. М. Проблеми забезпечення принципу верховенства права в процесі діяльності органів державної влади в Україні. URL: http://legalactivity.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=415%3A141212-16&catid=54%3A2-1212&Itemid=68&lang=r
5. Оборотов Ю. Н. О верховенстве права и продвижении к правовой гармонии в Украине. URL: http://www.kspmr.idknet.com/MAG/?id=141&id_article=bd650f7a63b8b42e1f0d4c1b73a453cc&lang=ru
6. Константин О. В. Щодо проблеми реалізації принципу верховенства права у сфері діяльності судової влади в Україні. URL: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/0/EA724CB626C9EAB1C225762B0049C468?OpenDocument&CollapseView&RestrictToCategory=EA724CB626C9EAB1C225762B0049C468>
7. Андрійко О. Ф., Нагребельний В. П., Пухтецька А. А. Принцип верховенства права: проблеми тлумачення та застосування в адміністративному праві. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/63842/15-Andriyko.pdf?sequence=1>
8. Пильгун Н. В., Рошук М. В. Реалізація принципу верховенства права як необхідна умова побудови правової держави. *Юридичний вісник*. 2012. № 4 (25). С. 30–34.
9. Пухтецька А. Принцип верховенства права: сучасні європейські доктрини як орієнтир для реформування національного законодавства. *Вісник НАН України*. 2010. № 3. С. 33–43.

Куркуріна Вікторія Іванівна,
студентка юридичного факультету
Науковий керівник – д.ю.н., професор Наливайко Л.Р.
*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНІ ОСОБИ В УКРАЇНІ: МОДЕЛЬ ДОПОМОГИ

Україна вперше за роки незалежності зіткнулася з проблемою внутрішньо переміщених осіб. Кількість вимушених осіб переїхати до іншого міста із Донецької, Луганської областей та АР Крим з 2013 року складає понад 1 млн. осіб. Через оголошення Донецької, Луганської областей та АР Крим окупованими територіями сформувався кілька міграційних хвиль, пов'язаних із

переміщенням осіб в інші області.

Питання внутрішньо переміщених осіб стосується міграційних процесів, саме тому над цим питанням працюють не тільки правознавці, а й соціологи, демографи, економісти та політологи, саме тому на сьогодні це питання є актуальним. Над цією проблемою працювали такі науковці: І. Козинець, О. Кузьменко, О. Малиновська, Б. Підгородський, О. Піскун, С. Пирожкова.

У 20.10.2014 було прийнято Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», відповідно до якого внутрішньо переміщеною особою вважається «громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах та має право на постійне проживання в Україні, яку змусили залишити або покинути своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру» [1]. Саме цей закон забезпечує гарантії захисту прав та примусового повернення на попереднє місце проживання внутрішньо переміщених осіб. Він встановлює економічні, соціальні та правові гарантії захисту їх законних інтересів відповідно до Конституції України, міжнародних договорів і принципів.

Внутрішньо переміщені особи потребують особливого захисту і гуманітарної допомоги, саме такий обов'язок покладено на публічну владу. ВПО гарантується свобода пересування, тобто можливість шукати безпечного місця на території своєї країни, а також вільний виїзд за межі держави і пошук притулку за кордоном. Водночас вони мають бути захищені від недобровільного повернення чи переселення в місця, де може виникнути загроза їхньому життю чи здоров'ю.

Протягом 2014–2015 рр. було прийнято низку нормативно-правових актів, що забезпечують права і вирішують деякі питання ВПО. Утім, ситуація в Україні щоденно змінюється, і нормативні акти мають бути адаптовані до нових реалій ВПО. Насамперед це стосується втраченої ВПО нерухомості, перш за все житла. Особливо гостро ця проблема постає перед людьми похилого віку, які вже не мають сил, ресурсів і можливостей отримати нове або відбудувати власне житло. Держава має хоча б частково компенсувати такі витрати й скоригувати житлову політику, змінивши акценти на надання всім охочим можливостей орендувати житло чи користуватися тимчасовим житлом [2].

Створення соціального мінімуму для надання житла в оренду переміщеним особам на пільгових умовах, відродження сіл у прибульничих містах або тимчасове заселення у санаторіях.

Кілька проектів, спрямованих на створення умов для життя переселенців, зокрема – реконструкції житла та об'єктів соціальної сфери, уже реалізовані у Харківській області. За повідомленням прес-служби Міністерства регіонального розвитку, на 2016 р. у держбюджеті передбачено 40 млн. грн. на реалізацію програми «Державне пільгове кредитування індивідуальних сільських забудовників на будівництво/реконструкцію і придбання житла» – «Власний дім». [3]

Законодавчі зміни, що набули чинності у квітні 2017 р., передбачили участь ВПО у програмах забезпечення доступним житлом (надання пільгових іпотечних кредитів для побудови чи купівлі житла). Позаяк, на додаток до критеріїв прийнятності та обмежень застосування самої програми, право на включення до черги осіб, які потребують поліпшення житлових умов (якщо розмір житлової площі менший за норму, житло має погані санітарні або технічні умови і т.п.), закріплено за мешканцями місцевих територіальних громад, які підпадають під означені критерії, що фактично виключає участь ВПО у таких програмах [4].

Отже, можна дійти висновку, що на даному етапі держава на міжнародному і державному рівні намагається надати ті соціальні умови внутрішньо переміщеним особам, що можуть відповідати міжнародним стандартам. З огляду на переселенські рухи, політичні обставини, економічну кризу і відсутність досвіду наша держава робить перші кроки і поступово просувається в розв'язанні цієї проблеми. Соціальні проекти, забезпечені фінансами, направлені на допомогу і вирішення питань стосовно житла, медичної допомоги, а також створення можливостей для проведення професійної перепідготовки та підвищення кваліфікації внутрішньо переміщених осіб з урахуванням промислової специфіки регіону, забезпечення дошкільної і середньої освіти. Найголовніше – це утримати ситуацію на Сході, забезпечити припинення негативних наслідків збройного конфлікту і масових порушень прав людини і уникнути щоденних масових вибухів.

1. Про забезпечення прав і свобод переміщених осіб: Закон України від 20.04.2017 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1706-18>.

2. Непомнящий О. М. Теоретичні підходи до створення комплексної моделі надання допомоги внутрішньо переміщеним особам в Україні. URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2016-1/doc/1/05.pdf>.

3. Закіров М. Деякі аспекти розв'язання проблем внутрішньо переміщених осіб. URL: <http://www.nbuviar.gov.ua/images/rezonans/2016/rez39.pdf>.

4. Соціальне житло для внутрішньо переміщених та осіб, що постраждали від конфлікту: порівняльний аналіз проектів у Бахмуті, Слов'янську та Краматорську. URL: https://www.humanitarianresponse.info/system/files/documents/files/case_study_social_housing_ukr_october2017revised.pdf.

Кучерук Тетяна Володимирівна,
студентка юридичного факультету
Науковий керівник – к.ю.н., доцент Саміло Г.О.
(Запорізький національний
технічний університет)

МІСЦЕ ТА РОЛЬ ЗАКОНУ У СИСТЕМІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ

У правовій системі України нормативно-правовий акт є основним джерелом права. В Україні на даний час відсутній закон про нормативно-правові акти, а питання щодо єдиного законотворчого і нормотворчого процесу роз-